

Záchranný archeologický výzkum domovního bloku 40 v Brně (ulice Beethovenova, Dvořákova, Jezuitská a Kozí)

Obr. 1 - letecký snímek

Jezuité vybudovaly rozsáhlý komplex včetně studentské koleje. Jeho součástí byl rovněž starý konvent augustiniánek založený ve 13. století, který jezuitům daroval císař Rudolf II. Roku 1773 byl klášter zrušen. V roce 1784 byl předán vojsku a sloužil jako kasárna. Na počátku 20. století bylo celé území asanováno.

V souvislosti s projektem „Sanace brněnského podzemí“ v domovním bloku 40 se uskutečnil v srpnu 2002 až květnu 2003 záchranný archeologický výzkum.

Historie zkoumaného území: Domovní blok 40 (obr. 1) je vymezen ulicemi Beethovenovou, Dvořákovou, Jezuitskou, a Kozí. Ve středověku existovaly pouze ulice Jezuitská (Ampla platea) a Kozí (Platea Gaisgassen). Ulice Beethovenova a Dvořákova (prvně jako Wieserova) vznikly až počátkem 20. století. Byly jedním z výsledků rozsáhlé asanace daného prostoru. Jeho podstatnou část zabíral bývalý jezuitský klášter.

Obr. 2 – zaměření jednotlivých sond.

Průběh archeologického výzkumu:

Celkem bylo položeno 19 průzkumných sond: pět na ulici Kozí (A1, B1, C1, G1, G2), čtyři na ulici Beethovenově (A3, B2, D1, D2), tři na Dvořákově ulici (E1, F1, F2), jedna na ulici Jezuitské (A2), tři na dvoře domů Beethovenova 3 a 5 (D3, D4, D5) a dvě ve sklepě domu Dvořákova 3 (E2, E3).

Těžba sond byla ve všech případech dohledována a průběžně byly dokumentovány odkryté archeologické situace a profily. Ojedinelé byly některé situace exkavovány archeologicky (obr. 4).

Obr. 3 – nález brněnského poháru z jímky v sondě E1.

Výsledky archeologického výzkumu: Několik sond zachytilo pozůstatky středověkých sídelních aktivit. Šlo o odpadní vrstvy a terénní úpravy (sondy A3, B2, G1), výkopové aktivity neznámých funkcí (sonda C1), jímky (sondy D4, E1) a zděné sklepy (sondy A1, C1).

Z období novověku byly zachyceny pozůstatky zděné zástavby. Na Beethovenově ulici šlo o pozůstatky jezuitského kláštera (sondy A3, B2, D1, D2), v ostatních sondách hlavně o sklepy někdejších domů (sondy D5, F1, G1).

Obr. 4 – sonda E1.

Vedoucí výzkumu: David Merta

Autor náleзовé zprávy: Mgr. Antonín Zůbek

Resumé

Im Zusammenhang mit dem Projekt der „Sanierung der Brünner Kellerräume“ wurden im Häuserblock 40 insgesamt 19 Suchschnitte untersucht. Die meisten Suchschnitte erreichten das geologische Liegende. Das wird in dem betreffenden Raum durch eine Schichtenfolge von Lößwächten gebildet. Im Suchschnitt E1 wurde in deren Rahmen ein Fossilbodenhorizont festgestellt. Der Suchschnitt bewies auch, daß Lößwächten auf einer Schicht groben Sands beruhen. Darin ist heute das Grundwasserniveau stabilisiert. In einigen Suchschnitten gab es auf der Lößsohle einen Bodenhorizont. Das gegenwärtige Relief des betreffenden Raums unterscheidet sich leicht von der ursprünglichen Konfiguration des Terrains. Z.B. der Höhenunterschied zwischen dem Raum, wo Suchschnitt B2 angelegt wurde, und dem Nordende der Beethovenova-Straße betrug nicht 1 m wie heute, sondern nur ca 0,5 m. Auch das Südende der Beethovenova-Straße lag höher als heute. Nach der Situation im Suchschnitt D2 kommt eine Senkung um 2 m in Erwägung. Einige Suchschnitte belegten Überreste mittelalterlicher Siedlungsaktivitäten. Es ging um Abfallschichten und Terrainherrichtungen (Suchschnitte A3, B2, G1) Aushübe unbekannter Bestimmung (Suchschnitt C1), Abfallgruben (Suchschnitte D4, E1) und gemauerte Keller (Suchschnitte A1, C1). Aus der Neuzeit wurden Überreste gemauerter Bebauung festgestellt. In der Beethovenova-Straße handelte es sich um Überreste des Jesuitenklosters (Suchschnitte A3, B2, D1, D2), in anderen Suchschnitten vor allem um Keller ehemaliger Häuser (Suchschnitte D5, F1, G1).